

C159 – OPE20

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

4 maart 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR OPENBARE WERKEN, MOBILITEIT EN ENERGIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de mogelijke bouw van een steenkoolcentrale in de haven van Antwerpen

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Dua tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de aanvraag voor de bouw van nieuwe steenkoolcentrales in de havens van Gent en Antwerpen

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over bevoorradingsdiversificering in het energiebeleid

Waarnemend voorzitter: de heer Joris Vandenbroucke

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de mogelijke bouw van een steenkoolcentrale in de havens van Antwerpen

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Dua tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de aanvraag voor de bouw van nieuwe steenkoolcentrales in de havens van Gent en Antwerpen

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over bevoorradingsdiversifiëring in het energiebeleid

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is een beetje zoals in Animal Farm: "All animals are equal, but some are more equal than others." Deze vraag had ik al in december 2007 ingediend, maar ze werd toen, op foute gronden, onontvankelijk verklaard. Vandaag stelt iemand van de oppositie een vrijwel identieke vraag. (*Opmerkingen van mevrouw Vera Dua*)

Toen een partijgenote van de commissievoorzitter een gelijkaardige vraag indiende, werden deze vragen wél onontvankelijk verklaard. Mijn vraag was ingegeven door persberichten van begin december waaruit blijkt dat de Duitse groep E.ON in de Antwerpse haven een grote kolencentrale voor de productie van elektriciteit wil bouwen. De groep startte daartoe al de procedure voor de opmaak van een milieueffectenrapport op. De centrale zou een vermogen hebben van 1100 megawatt en zou worden ingeplant op de site van Bayer, op de rechteroever van de Schelde. De eenheid zou meteen de grootste in België worden, en voor 8 percent van de elektriciteitsvraag instaan. E.ON hoopt de centrale in 2014 klaar te hebben.

E.ON kiest voor een steenkoolcentrale, en dat is opmerkelijk. De elektriciteitsopwekking uit steenkool zorgt namelijk voor erg veel CO₂-uitstoot. De steenkoolcentrales in België zorgen nog voor zo'n 40 percent van de CO₂-emissies die bij de productie van elektriciteit vrijkomen. Bij de opmaak van het nationaal allocatieplan met CO₂-emissierechten werd de facto uitgegaan van

een phase-out van steenkoolcentrales. Zelfs als de E.ON-centrale veel efficiënter zou zijn en een kwart minder CO₂ zou uitstoten dan de huidige Belgische steenkoolcentrales van Electrabel, dan nog is het zo dat zelfs de meest milieuvriendelijke steenkoolcentrales vandaag nog altijd dubbel zoveel broeikasgassen uitstoten als de meest efficiënte gasgestookte centrales die momenteel in België stroom produceren.

Het Antwerpse havenbestuur reageerde alvast zeer gereserveerd. Het wees erop dat het nu al een aantal kritische vragen bij het project heeft. Een dergelijke kolencentrale vloekt immers met alle inspanningen om de Antwerpse haven milieuvriendelijker te maken en zet een rem op de ontwikkeling van de haven. Terwijl men in de havenregio nu al gebiedsgerichte maatregelen moet nemen om de Europese luchtnormen voor onder meer fijn stof en stikstofoxiden (NO_x) te kunnen halen, wil men bijkomend een zwaar milieubelastende centrale inplanten die in één klap alle toekomstige milieugebruiksruimte zal opsouperen.

De grote kolentrafiek die de centrale zal genereren, zal het probleem met het fijn stof in de haven alleen maar groter maken. De immense CO₂-uitstoot die de centrale met zich zal meebrengen, zal ervoor zorgen dat andere projecten zullen moeten wijken: er is volgens het allocatieplan slechts een beperkte ruimte voor "nieuwkomers". Het is uiteraard een feit dat onze energiebevoorrading gegarandeerd moet blijven en dat bijkomende investeringen door nieuwe spelers noodzakelijk zijn voor de vervanging van de bestaande, sterk vervuulende steenkoolcentrales en de verouderde kerncentrales. Dit moet echter gebeuren binnen de toegemeten milieugebruiksruimte via investeringen in hernieuwbare energie en moderne aardgasgestookte STEG-centrales.

Dergelijke investeringen zijn reeds aangekondigd, ook in het Antwerpse havengebied. Zo heeft onder andere het Nederlandse Delta aangekondigd een STEG-centrale te willen bouwen op de terreinen van Indaver, op de linkeroever. Wellicht kent u ook nog andere plannen van andere stroomproducenten die centrales op aardgas in het Antwerpse havengebied willen bouwen.

Uiteraard valt niet uit te sluiten dat in de toekomst een "schone" steenkooltechnologie beschikbaar wordt, met een efficiëntere energieproductie en een afscheiding en opvang van de uitgestoten CO₂. Maar alleen al wegens het ontbreken van CO₂-opslagcapaciteit in de directe omgeving lijkt Antwerpen voor dergelijke technologie geen geschikte vestigingsplaats. Ik merk daarbij op dat op andere plaatsen waar andere producenten steenkoolcentrales plannen, zoals Electrabel in Nederland en

Duitsland, er ruimte is om CO₂ op te slaan, bijvoorbeeld in de leeglopende aardgasbellen in de Noordzee.

Mijn vragen aan de minister zijn de volgende. In de kranten stond dat de Vlaamse Regering de bouw van een nieuwe steenkoolcentrale in de Antwerpse haven gunstig gezind zou zijn. Klopt het dat de Vlaamse Regering zich reeds over dit dossier heeft uitgesproken? Of gaat het om uw persoonlijke appreciatie?

Indien de steenkoolcentrale in de Antwerpse haven er komt, hoeveel bijkomende CO₂-emissies zou dat betekenen? Bestaan er in of in de nabijheid van ons land geologische mogelijkheden om op termijn CO₂ op te slaan? Zo ja, waar? In welke mate wordt die optie onderzocht? Is die optie realistisch?

Welke bijkomende uitstoot van NO_x zou deze centrale genereren? Als die centrale er komt, is het dan nog mogelijk de NO_x-uitstoot terug te dringen tot onder het emissieplafond dat ons is opgelegd overeenkomstig de Europese richtlijn inzake nationale uitstootplafonds voor verzurende en ozonvormende stoffen? Hoe verhoudt deze extra NO_x-uitstoot zich ten opzichte van de NO_x-reducties die door de chemie gerealiseerd moeten worden in het kader van de lopende bespreking over de milieubeleidsvereenkomst met die sector? Hoe ver staat het met die bespreking?

Welke bijkomende fijnstofemissies zou de centrale met zich meebrengen? Werd daarmee rekening gehouden in uw fijnstofactieplan dat in voorbereiding is voor de hotspot van de Antwerpse havenregio? Kunnen de Europese luchtkwaliteitsdoelstellingen met betrekking tot fijn stof dan hoe dan ook nog gehaald worden? Wat zouden volgens de huidige inzichten de gevolgen kunnen zijn voor de temperatuur van het Scheldewater? De kerncentrale van Doel moet immers ook nu al in warme zomerperiodes minder hard draaien omdat de temperatuur van het Scheldewater de thermische limiet overschrijdt. Hoe verhoudt het koelwaterdebiet zich ten opzichte van het Scheldewaterdebiet?

Kunt u een oplijsting geven van andere nieuwe projecten die zijn aangekondigd op het vlak van bijkomende elektriciteitsopwekking? Met welke bijkomende capaciteit aan elektriciteitsproductie komen die overeen?

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik wil mij in eerste instantie aansluiten bij de opmerkingen van de heer Martens over de behandeling van deze vragen om uitleg. Het heeft een heus offensief geveegd om dit debat te kunnen voeren. We moeten vermijden dat belangrijke debatten, zoals over energie, onder de mat worden geveegd.

Mevrouw de minister, mijn vraag is min of meer gelijklopend met die van de heer Martens, maar ze is meer

gericht op de Gentse situatie. In de Gentse kanaalzone waren er oorspronkelijk drie aanvragen voor een elektriciteitscentrale: twee voor steenkool en een voor gas. Een daarvan is intussen opnieuw ingetrokken. Daarnaast heb je in Antwerpen nog de aanvraag voor de bouw van een zeer grote steenkoolcentrale.

De energiesector is momenteel volop in beweging. We bevinden ons op een scharniermoment, omdat er een aantal zeer belangrijke keuzes dienen te worden gemaakt op het vlak van energiebevoorrading en het te voeren energiebeleid. De Vlaamse overheid en de CREG zullen zich moeten uitspreken over de richting die we uit willen met het energiebeleid.

Voor ons is het essentieel dat de behandeling van de aanvragen voor nieuwe centrales gekaderd wordt in de klimaatproblematiek. Ik hoef hier niet te herhalen wat de Europese Commissie van ons verwacht. De nieuwe klimaatdoelstellingen zijn bekend: België heeft het engagement op zich genomen om de CO₂-uitstoot met 15 procent te verminderen en het aandeel hernieuwbare energie beduidend te doen stijgen. Volgens ons zijn dat vrij bescheiden doelstellingen, maar alles is beter dan helemaal geen doelstellingen.

De nieuwe doelstellingen hebben onder meer tot gevolg dat voortaan bij elke beslissing moet worden nagegaan of ze ons dichter bij die doelstellingen brengt. Het is duidelijk dat de bouw van nieuwe steenkoolcentrales in dat opzicht een stap achteruit is. Zelfs de nieuwste centrales scoren nog altijd zeer slecht op het vlak van energie-efficiëntie. Ze zijn amper 45 procent energie-efficiënt, wat betekent dat meer dan de helft van de energie verloren gaat. Dergelijke centrales zijn bovendien twee tot drie keer meer vervuilend dan gascentrales.

Concreet zorgt een steenkoolcentrale, afhankelijk van de capaciteit, voor een uitstoot van 3,4 tot 4,5 miljoen ton CO₂, wat gigantisch veel is. In 2006 werden in Vlaanderen 85 miljoen ton CO₂-equivalenten aan broeikasgassen uitgestoten. CO₂ neemt daar het grootste deel van in, namelijk 74 miljoen ton. Een nieuwe steenkoolcentrale zou een stijging van CO₂-uitstoot betekenen met meer dan 6 procent, terwijl we naar een reductie met 15 procent moeten streven. In die zin is de bouw van een nieuwe steenkoolcentrale dus absoluut geen optie.

De elektriciteitsproducenten hebben niet toevallig voor de havens gekozen als nieuwe locaties: er is nog beschikbare ruimte, er worden geen planologische problemen verwacht omdat het over industriegebieden gaat, en er is een vlotte aansluiting op het hoogspanningsnetwerk. De allerbelangrijkste reden is echter dat een steenkoolcentrale zorgt voor invoertrafiek van steenkool, wat een interessante optie is voor de havenbedrijven.

Bepaalde politieke partijen, net als overigens de Gentse havenscheperen, hebben de neiging om in dit dossier een nogal opportunistische houding aan te nemen. Als er dan toch een nieuwe centrale komt, zo redeneert men, dan liever steenkool dan gas. Vanuit Gents oogpunt ziet men een nieuwe centrale bovendien liever in Gent dan in Antwerpen. Het is maar de vraag of dit in de huidige context de goede houding is. Volgens ons is dit een nogal kortzichtige redenering, eenzijdig gefocust op het verkrijgen van betere cijfers voor de havens. Dit staat in tegenspraak met een haven die zich wil profileren als een duurzame haven.

Iedereen zal in het klimaatdossier zijn verantwoordelijkheid moeten nemen, op alle niveaus, en dus ook bij het maken van keuzes rond energieopwekking en -ontwikkeling in de havenzones. Dit is geen negatief verhaal, mevrouw de minister. Kiezen voor andere alternatieven biedt enorme opportuniteiten op het vlak van werkgelegenheid en energie. Er zijn mogelijkheden op het vlak van warmtekrachtkoppeling, van windenergie en van zonne-energie. Zelfs een nieuwe gascentrale scoort beduidend beter dan een kolencentrale.

We hebben, met andere woorden, innovatieve alternatieven. We staan niet met onze rug tegen de muur. De alternatieven bieden een spoor naar de toekomst en hebben een groot klimatologisch en economisch potentieel. We zouden het dan ook betreuren indien voor een optie uit het verleden zou worden gekozen. Dit zou tenslotte op technologie uit het verleden neerkomen. De toekomstgerichte technologie biedt nochtans veel mogelijkheden. Het is trouwens al langer de bedoeling de verouderde steenkoolcentrales zo snel mogelijk te sluiten. Deze centrales stoten enorm veel CO₂ uit. Aangezien ze niet aan de nieuwe emissiedoelstellingen voldoen, kunnen ze als sterk vervuilend worden beschouwd.

Het gaat hier dan ook niet enkel om de nieuwe aanvragen. De vraag is tevens wat met de echt verouderde steenkoolcentrales zal gebeuren. Zo is er discussie over de centrale van Rodenhuize. Deze centrale is tevens in de Gentse kanaalzone gelegen en zou op korte termijn worden gesloten. Blijkbaar is die sluiting uitgesteld. Wat er precies zal gebeuren, blijft voorlopig een open vraag. Voor zover ik correct ben geïnformeerd, zou tegen 2012 tot een gedeeltelijke sluiting worden overgegaan. De centrale van Rodenhuize zou, met andere woorden, nog gedeeltelijk open blijven.

Ook voor de lokale besturen lijkt het me belangrijk dat de minister van Energie een duidelijk signaal zou geven. De minister moet aangeven welke richting ze uitwil. We voeren een politiek debat over de keuze voor energievormen. Zolang de minister zwijgt, zal een kakofonie opstijgen. Het gaat erom wie precies wat wil. Het lijkt me belangrijk dat de Vlaamse Regering en de CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en

het Gas) hun opties verduidelijken en laten weten welk denkspoor ze willen volgen.

Mevrouw de minister, oorspronkelijk wilde ik deze vraag om uitleg aan de minister-president stellen. Ondertussen denk ik evenwel dat u, als minister van Energie, nog beter geplaatst bent om mijn vragen te beantwoorden. Van welke aanvragen voor nieuwe elektriciteitscentrales hebt u kennis genomen? Met welke initiatiefnemers hebt u al overleg gepleegd? Vindt u de bouw van een nieuwe steenkoolcentrale compatibel met een toekomstgericht energie- en havenbeleid? Welke bijkomende informatie over de elektriciteitscentrale van Rodenhuize kunt u ons geven? Hoe zit het met de geplande sluiting van de oude steenkoolcentrales?

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Mijnheer de voorzitter, ik kan me uiteraard niet uitspreken over de gebeurtenissen die zich tijdens mijn periode van werkloosheid hebben afgespeeld. Ik ben echter blij dat deze vragen om uitleg vandaag aan bod kunnen komen. De heer Martens heeft veel aandacht aan de milieugebonden en technische aspecten besteed. Mevrouw Dua heeft het tevens over de lokale problematiek gehad. Ik zou nog een ander aspect van het dossier, met name de bevoorradingsdiversificering van het Vlaams en het Belgisch energiebeleid, willen toelichten.

Op dit ogenblik is 10 tot 11 percent van de Belgische elektriciteitsproductie van steenkool afkomstig. Tot voor kort kwam iets meer dan de helft, met name 58 percent, van onze elektriciteit van kernenergie. Ik denk dat dit ondertussen iets minder moet zijn. Ongeveer een kwart van onze elektriciteit wordt door gascentrales geleverd. Ons land telde vroeger zeven steenkoolcentrales. In Vlaanderen bevinden zich nog steeds vier actieve steenkoolcentrales. In Wallonië staat nog een steenkoolcentrale. De overige twee steenkoolcentrales zijn tot biomassa-centrales omgebouwd. Al deze centrales zijn in handen van een producent, met name Electrabel. Hierover wordt al geruime tijd veel gediscussieerd.

Uit een studie van de CREG van september 2007 blijkt dat ons land met een ontoereikende productiecapaciteit kampt. Indien we rekening houden met de lange termijnen die nodig zijn om voor nieuwe productiecapaciteit te zorgen, zullen we in 2012 met een tekort aan basiscapaciteit ten belope van 2000 megawatt zitten.

Verschillende producten hebben hun interesse laten blijken om nieuwe elektriciteitscentrales, waaronder steenkoolcentrales, te bouwen. Indien ik me niet vergis, heeft E.ON in dit verband eind vorig jaar een persconferentie gegeven. E.ON zou een nieuwe centrale willen bouwen op de terreinen van Bayer in Antwerpen. Daarnaast zouden twee andere producenten, waarvan er nu

slechts eentje zou overblijven, interesse hebben getoond om in de Gentse haven een steenkoolcentrale te bouwen. In Gent zou tevens interesse in een gascentrale zijn.

We kunnen niet tegen het dossier an sich pleiten. We kunnen niet beweren dat het donker is wanneer de zon schijnt. Iedereen moet toegeven dat een state-of-the-art steenkoolcentrale die de best beschikbare technologie gebruikt meer CO₂ uitstoot dan een state-of-the-art gascentrale. Dit is echter niet het enige aspect dat we in de gaten moeten houden. Ik zou graag horen waar we staan en hoe de minister hierover denkt.

De CO₂-uitstoot is slechts een van de aspecten van elektriciteitsopwekking. Er zijn evenwel nog veel andere factoren. Ik denk onder meer aan de transportsector, die de sterkste stijger is, aan de huishoudens en aan de rest van de industrie. Dit maakt allemaal deel uit van de globale CO₂-reductieproblematiek.

Er rijzen evenwel een aantal vragen. Een aantal jaren geleden hebben we besloten tegen 2015 van het gebruik van kernenergie af te stappen. Hoe kunnen we dit verlies van meer dan de helft van onze huidige opwekkingscapaciteit compenseren? Als we dan zeggen dat steenkool geen optie is tenzij er een ongelooflijke evolutie in de technologie zou plaatsvinden, dan valt er een grote hoop weg.

We hebben in feite ongelijk, we hebben al te veel de neiging om te praten over dé Vlaamse of dé Belgische elektriciteitsmarkt. We zouden in feite moeten spreken over een Europees energiebeleid en een Europese elektriciteitsmarkt, maar dit beleid en deze markt bestaan nog altijd niet op dit moment. De interconnectiviteit is verbeterd, maar ze is nog altijd te gering.

Ik kom terug op mijn oorspronkelijke vraag. Hoe gaan we de beslissingen die we hebben genomen, waarmaken en de lacunes die zijn ontstaan, opvangen? Gaan we bij voorbaat stellen dat kernenergie geen optie is en steenkoolcentrales evenmin door de beugel kunnen? Dan moeten we ons wel buigen over de vraag wat wel nog mogelijk is.

Daar komt bij dat bevoorradingszekerheid ook een belangrijk punt is. We weten waar ons gas vandaan komt. Ons gas komt voor een groot gedeelte uit Rusland. Gisteren en vandaag nog konden we in de pers lezen dat in Rusland gas nogal eens als drukingsmiddel wordt gebruikt. Er is een Vlaamse kwaliteitskrant die een serie is begonnen over China en zegt dat onze kleinkinderen allemaal Chinees zullen kunnen lezen. Het zou wel eens kunnen dat ze sneller Russisch zullen spreken dan dat ze Chinees lezen. Moeten we geen oog hebben voor diversifiëring van onze grondstoffen waarmee we onze elektriciteit opwekken? Vandaar mijn twee vragen.

Werden er al formele aanvragen voor de bouw van nieuwe steenkoolcentrales ingediend? Welke zijn dat dan?

Welke rol ziet u, mevrouw de minister, weggelegd voor de diverse energiebronnen in een Vlaams energiebeleid, wetende dat het om een gedeelde competentie gaat tussen allerlei verschillende beleidsniveaus?

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Ik sluit me aan bij de vragen van de voorgaande sprekers betreffende de toekomstige energievoorziening, en meer bepaald de steenkoolcentrales. Ik heb ook nog wat extra vragen. Er is immers sprake van sluiting van steenkoolcentrales. Het zijn, dacht ik, de steenkoolcentrales van Electrabel, en dit omwille van een te hoge CO₂-uitstoot en de beperkte duur van de uitbatingsvergunning. Het is niet helemaal duidelijk welke centrales er zullen overblijven en welke er zullen sluiten. Er zijn wel argumenten voorhanden, en ze zijn al opgesomd, om over te gaan tot de nieuwbouw van centrales op nieuwe sites. Zo is er het transportaspect, de aanvoer van steenkool, het transport van de afzet van de energie vlakbij loodverbruikers. Hier spelen allicht economische overwegingen mee. Weet de minister van sluitingen van bestaande steenkoolcentrales? Zij heeft zeker weet van het verloop van de uitbatingsvergunningen. De steenkoolcentrale in Mol heeft een uitbatingsvergunning tot 2015. Klopt het dat zelfs deze termijn niet zal verlopen en men vroeger tot sluiting zal overgaan?

Als dit zo is, binnen welke termijn zou dat gebeuren?

Ik heb nog wat bemerkingsen. Er is heel wat knowhow aanwezig in deze steenkoolcentrales. Hoe wordt dat opgelost? Hebben de producenten daar al over nagedacht? Er is ervaring en er is een milieuaspect aan de site verbonden want veel van de sites zijn ook verontreinigd. Waarom zijn deze sites niet herbruikbaar voor de inplanting van nieuwe steenkoolcentrales van het nieuwe type? Er is ook nog een personeelsaspect aan verbonden. Als het personeel zich moet verplaatsen naar een nieuwe locatie, brengt dat weer extra transport met zich mee. Het is misschien een lichter wegend argument, maar het kan wel worden meegenomen.

– *De heer Marc van den Abeelen treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Ik was enkele weken geleden aanwezig op een hoorzitting in Visé vlakbij Luik. De PS heeft blijkbaar de bedoeling om een STEG-centrale op te richten vlakbij het Albertkanaal. Ik wilde graag weten wat de federale overheid van deze inplantingen denkt want het is immers een federale bevoegdheid. Ik heb van E.ON begrepen dat er vier steenkoolcentrales zijn besteld. Uit inlichtingen die ik heb verzameld van mensen van E.ON blijkt dat deze effectief zijn besteld.

Men denkt dan aan locaties zoals Rotterdam of aan de zee in Duitsland, zodat de aanvoer van steenkool goed kan worden verzekerd.

Stel dat de steenkoolcentrale niet in Antwerpen komt, maar ergens in het buitenland, wat gebeurt er dan met de emissierechten? Is dat geen zaak die we in een Europees verband moeten bekijken? Ik geef een voorbeeld. SPE wil in Wallonië een centrale bouwen. Dat dossier is al ver gevorderd, want men is met een MER bezig. Wat is de impact voor de bouw van centrales bij ons? Op een bepaald ogenblik is geopperd om in Beringen een steenkoolcentrale te bouwen. Is dat idee helemaal afgevoerd? Stel dat men in Antwerpen geen steenkoolcentrale wil, dan komt men misschien naar Limburg.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mevrouw Dua heeft het over één aanvraag voor het bouwen van een elektriciteitscentrale in het Antwerpse havengebied. Er zijn echter tot vandaag drie aanvragen voor de bouw van STEG-centrales in het havengebied ingediend. Een STEG-centrale neemt, in vergelijking met een steenkoolcentrale, veel minder ruimte in beslag en is ook minder belastend voor het milieu. De uitstoot van NO_x, fijn stof en koelwater is veel kleiner. Tegenover STEG-centrales kunnen we dus een positieve maar wel kritische houding aannemen als het over bijkomende centrales gaat. Zoals de minister het ook in haar eerste beleidsbrief Energie stelde, moeten we nieuwe aanvragen beoordelen aan de hand van de criteria van beschikbaarheid, duurzaamheid, berekenbaarheid, betaalbaarheid. In het MER, dat er ongetwijfeld komt, zal in elk geval veel aandacht moeten uitgaan naar de alternatieve locaties.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de heer Huybrechts zal het over het energievraagstuk hebben; ik zal het maritieme luik voor mijn rekening nemen. Mevrouw Dua zei dat ze er geen voorstander van is om in Gent een kolencentrale in te planten. Dat is haar goed recht.

Mevrouw Vera Dua: Ik wil in geen enkele haven een kolencentrale.

De heer Jan Penris: Ik wil u erop wijzen dat de Gentse havengemeenschap en de Gentse politieke gemeenschap wél achter de komst van dergelijke centrale staan. Maar ook Antwerpen is geen tegenstander van een bijkomende inplanting. De heer Martens stelt dat er daarover enige scepsis bestaat. Ik ben natuurlijk niet gemachtigd om de geheimhouding van de interne vergaderingen te schenden, maar van scepsis heb ik alleszins weinig genoteerd.

Ik stel verder vast dat veel partijgenoten van de heer Martens, zowel binnen als buiten de raad van bestuur

van het Havenbedrijf, niet a priori tegen de inplanting van een dergelijke centrale zijn. Het tegendeel zou ons moeten verbazen. Elke havengemeenschap en elke grote stad met toegang tot de zee heeft er belang bij nieuwe trafieken aan te trekken. De Gentse havengemeenschap heeft daar belang bij, al was het maar om de realisatie van de tweede zeesluis nog meer te verantwoorden. De Antwerpse havengemeenschap heeft er zeker ook alle belang bij om kolentrafieken aan te trekken, al is het maar om de uitdiepingsplannen nog beter te onderbouwen. Noch Antwerpen, noch Gent staan sceptisch, maar zullen het project met een zeker enthousiasme steunen.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, anders dan sp.a en Groen! is het Vlaams Belang steeds voorstander geweest van een gezonde mix van alle mogelijke energiebronnen, met inbegrip van fossiele brandstoffen zoals steenkool, CO₂-vrije kernenergie – via kernsplitsing en kernfusie – als hernieuwbare en alternatieve energiebronnen. Als we onze energie betaalbaar en verzekerd willen houden, dan mogen we geen exclusieven stellen. Onze fractie vindt dan ook dat minstens moet worden onderzocht wat de voor- en nadelen zijn van een steenkolencentrale in de Antwerpse haven. Wat is uw visie op de bouw van steenkolen centrales in het algemeen en die in de Antwerpse haven in het bijzonder?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij de mensen die vinden dat de bouw van een steenkolencentrale in strijd is met de doelstelling om de CO₂-uitstoot in Vlaanderen terug te dringen. De heer Peumans heeft ook gelijk. Eind 2006 heeft E.ON twintig hectare industriegrond verworven aan de voormalige kolenhaven langs het Albertkanaal in Beringen. Het bedrijf deelde toen mee dat het van plan is daar een steenkolencentrale van 800 tot 1100 megawatt te bouwen. Aanvankelijk was een gedeelte van het schepencollege gewonnen voor het idee, want dat zou geweldige tewerkstellingsmogelijkheden impliceren. Dat blijkt evenwel nogal tegen te vallen.

Een steenkolencentrale biedt werk aan amper een honderdtal mensen. Men heeft wel een 140 meter hoge koeltoren nodig: u kunt zich indenken wat dit voor het landschap betekent. Er is ook gebleken dat de techniek van E.ON om CO₂ op te vangen en op te slaan absoluut nog niet op punt staat. Dat laatste zou ten vroegste binnen tien jaar het geval zijn. Dergelijke steenkolencentrale heeft een opslagcapaciteit van 100 miljoen ton CO₂ nodig: zoveel CO₂ wordt uitgestoten tijdens de gemiddelde levensduur van dergelijke centrales. Tot

mijn grote vreugde heeft het schepencollege dan ook geweigerd om aan E.ON elf hectare industriegrond extra ter beschikking te stellen.

Ik heb contact opgenomen met E.ON in Duitsland om te peilen naar de plannen in Vlaanderen. E.ON heeft me geantwoord dat het alleszins niet van plan is om op die aangekochte grond koeien te laten grazen. Op de vraag of er een steenkolencentrale komt, wil men echter niet antwoorden. Ik hoop daarom dat u, als minister, hierover duidelijkheid kan scheppen. Ik vermoed al in welke richting uw antwoord zal gaan. De mensen ter plaatse zijn erg ongerust. Het gaat over een mastodont. Ik nodig iedereen uit eens naar de website van de nieuwe centrale op de Maasvlakte in Nederland te surfen: het is een ongelooflijk zicht. Ik hoop dus dat we vandaag een antwoord krijgen.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, collega's, laat ons om te beginnen kijken waar we vandaag staan. Ik heb navraag laten doen bij de buitendiensten van de afdeling Milieuvergunningen en bij de voorzitters van de provinciale milieuvergunningscommissies. Op die manier heb ik een inventaris verkregen van de milieuvergunningsaanvragen die recent ingediend zijn voor de exploitatie van centrales voor elektriciteitsproductie, onder andere met steenkool.

In de provincies West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant zijn er geen initiatieven of formele aanvragen bekend. Ook in de provincie Oost-Vlaanderen zijn op dit ogenblik geen formele aanvragen voor nieuwe centrales bekend. De laatste nieuwe centrale die door de deputatie in 2007 is vergund, is die van Electrabel, namelijk Knippegroen op het terrein van Arcelor-Mittal in Gent. Het gaat om een centrale die zal werken op hoogovengas.

In de provincie Antwerpen loopt op dit ogenblik de kennisgeving in het kader van een milieueffectenrapport voor de centrale van E.ON Kraftwerke op de site van Bayer in de Antwerpse haven. Het betreft een centrale met circa 1100 megawatt elektrisch of circa 2400 megawatt thermisch vermogen. Er is nog geen formele milieuvergunningsaanvraag ingediend. Die mag wellicht later worden verwacht. In 2007 is een wkk-installatie vergund voor de nv Electrabel op de site van Lanxess Rubber nv. Voor een wkk-installatie van Degussa is de procedure lopende. Dat geldt ook voor een thermische bio-energiecentrale van BioX Energy Belgium op de site van Noord Natie Terminals.

In de provincie Limburg tot slot werd in 2007 door de bestendige deputatie een milieuvergunning verleend aan T-Power voor de bouw van een STEG-centrale in Tessenlo, goed voor 420 megawatt elektrisch of 750 megawatt thermisch vermogen. Er zijn geen aanvragen ontvangen voor bijkomende elektriciteitscentrales of voor windturbineparken.

Vanuit Ruimtelijke Ordening wordt meegedeeld dat vandaag in geen van de vijf Vlaamse provincies een aanvraag voorligt tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning. De aanvraag voor Electrabel in Gent is in 2007 verleend. Ook vanwege E.ON in Antwerpen is er nog geen aanvraag gekomen. Er loopt alleen een kennisgevingsdossier in het kader van de MER-procedure.

Het lijkt mij niet aangewezen om in te gaan op her en der aangekondigde projecten. Mevrouw Dua heeft een aantal projecten genoemd in verband met mogelijke centrales in Gent. Voor zover ik weet zijn die nog niet beoordeeld door het havenbedrijf zelf. Ik wil erop wijzen dat er de voorbije maanden ook in de kranten melding gemaakt werd van een aantal initiatieven, die nadien niet geleid hebben tot een vergunningsaanvraag. In enkele gevallen kwam er een aanvraag voor een andere locatie. Er worden dus inderdaad geregeld ballonnetjes opgelaten, maar ik kan u enkel de stand van zaken meegeven inzake de effectieve aanvragen.

Ik ga nog even in op de bestaande sites. In de centrale van Electrabel in Rodenhuis zijn vandaag drie groepen in werking. Groep 2 en Groep 3 draaien op hoogovengas van Arcelor-Mittal en op zware dieselolie. Groep 4 draait op hoogovengas, steenkool en biomassa, met name houtpellets.

Na het in bedrijf nemen van de nieuwe centrale van Electrabel in 2010 op het terrein van Arcelor-Mittal, zullen de groepen 2 en 3 van de centrale in Rodenhuis stilgelegd en ontmanteld worden. Groep 4 blijft beschikbaar als reserve voor hoogovengas, voor wanneer de nieuwe centrale stilligt voor onderhoud of herstelling. Dat kan gebeuren als koude back-up – de groep is slechts actief als de nieuwe centrale tijdelijk op non-actief gezet wordt – of als warme back-up – de groep is actief op steenkool of biomassa, behalve als de nieuwe centrale stil komt te liggen.

Indien de aangekondigde derde hoogoven bij Arcelor-Mittal er zou komen, kunnen ook occasionele of structurele overschotten aan hoogovengas ingezet worden. De bestaande hoogovengasleiding blijft immers liggen en wordt verder onderhouden.

Ik kom tot de diverse vragen over de verhouding tussen de diverse energiebronnen en over het Vlaamse haven-energiebeleid. Ik wil eerst een aantal algemene principes herhalen, die ook in de toekomst de rode draad zullen vormen voor het energiebeleid. De Vlaamse energiepolitiek houdt rekening met vier zaken: de beschikbaarheid, de betaalbaarheid, de degelijkheid en de duurzaamheid van energie.

Die vier uitgangspunten hebben een aantal consequenties. Een van die consequenties is dat het Vlaamse

Gewest veel belang hecht aan een gewaarborgde voorzieningszekerheid, onder het motto ‘geen levering aan de klant zonder bevoorrading van het land’. Enerzijds moeten er voldoende grondstoffen zijn die als brandstof kunnen worden gebruikt voor het opwekken van stroom, maar anderzijds moeten er ook voldoende productiefaciliteiten zijn om capaciteit te kunnen bieden voor het opwekken van stroom. Als we die factoren in rekening brengen, komen we tot de conclusie dat een bijkomende centrale in het Vlaamse Gewest hieraan tegemoet kan komen.

Een tweede consequentie is dat klanten de vrije keuze moeten kunnen maken. Zij verwachten dat de markten worden opengesteld voor mededinging: een daadwerkelijke liberalisering of een ‘level playing field’ op het vlak van productie en levering en een bundeling op het gebied van transmissie en distributie. Dat zijn belangrijke factoren die we moeten trachten te realiseren.

Maar zelfs met een ‘level playing field’ en een bundeling blijft het uitkijken voor concurrentiedistorsies als een bepaalde speler over een doorslaggevend overwicht beschikt in termen van productie, transmissie, distributie of levering. Ook in het kader van de diversificatie kan een bijkomende centrale dus, met de bijkomende voorwaarde dat ze niet in handen is van de marktbepalende speler, tegemoetkomen aan de bezorgdheden van het Vlaamse Gewest.

De factor ‘betaalbaarheid’ hangt af van bevoorrading en mededinging, maar ook van de brandstofmix en de brandstofprijzen. Die kosten verschillen van techniek tot techniek en van bron tot bron. Als we in de toekomst inzetten op één buitenlandse bron, brengt dat onvermijdelijk gevaren met zich mee en dreigt Vlaanderen de speelbal te worden van een aantal geopolitieke conflicten of allerhande speculatieve transacties. Bovendien moeten we ook vragen stellen bij het aantal jaren dat een bepaalde brandstof nog voorradig zal zijn.

Om te voorkomen dat we bijvoorbeeld, bij gebrek aan alternatieven, terecht zouden komen in een situatie waarbij vier vijfde van de stroom met aardgas uit Rusland moet worden opgewekt, heeft het Vlaamse Gewest absoluut nood aan differentiatie van bronnen en een diversificatie van landen. Ook op dat vlak kan een bijkomende centrale – dat kan dus net zo goed een steenkoolcentrale zijn – tegemoetkomen aan onze bezorgdheden.

Dan komen we bij de vierde factor: duurzaamheid. In het kader van de Kyotonormen heeft het Vlaamse Gewest een verplichting op zich genomen met betrekking tot de reductie van de emissies van broeikasgassen. De uitstootrechten, en dus ook de lasten, worden verdeeld over maatschappelijke sectoren. Binnen de economische sector worden ze nog eens verdeeld onder de bedrijven.

Een dergelijke allocatie raakt de elektriciteitsproductiesector. De impact op de nucleaire installaties en de

installaties voor hernieuwbare energie is niet zo groot. Dit is wel het geval voor de fossiele centrales op aardgas en op steenkool. Stroomopwekking op basis van steenkool kan dan ook enkel indien rekening wordt gehouden met de plicht tot broeikasgasemissiereductie en zou met een vernieuwing van het productiepark of met de sluiting of vervanging van oude centrales moeten gepaard gaan. Hierbij zou gebruik moeten worden gemaakt van nieuwe technieken als ‘capturing en storage’, vergassing, het bijstoken van biomassa of rendementsverhogende investeringen. Hierdoor zou de uitstoot gevoelig moeten dalen.

Uit onderzoek en uit opgedane ervaringen blijkt dat de uitstoot van een steenkoolcentrale tot een met de uitstoot van een aardgascentrale vergelijkbaar gehalte kan worden teruggedrongen. Die mogelijkheid bestaat momenteel reeds. Het is in elk geval belangrijk dat alle sectoren, inclusief de elektriciteitsproductiesector, als geheel tot de reductie van de broeikasgasemissies bijdragen. Dit kan door middel van een vermindering van de eenheden die voor uitstoot zorgen en door middel van een vermindering van de uitstoot per eenheid. Indien we de mogelijkheid bespreken om een bijkomende steenkoolcentrale in te planten, moeten vier voorwaarden in overweging worden genomen. De vierde voorwaarde betreft de reductie van broeikasgasemissies.

Een bijkomende steenkoolcentrale, die door een andere dan de marktbepalende speler wordt gebouwd en uitgerust, kan het Vlaamse Gewest helpen om de voorzieningszekerheid te waarborgen, de mededinging uit te breiden en de prijzen in de hand te houden. Dit kan enkel op voorwaarde dat de uitstoot van broeikasgassen en van andere schadelijke stoffen aan banden wordt gelegd.

De vraag of dergelijke elektriciteitscentrales, in het licht van de net geschetste voorwaarden, de havenbedrijven voldoende toegevoegde waarde bieden, moeten de havenbesturen zelf beantwoorden. Ze zouden voor havengebonden werkzaamheden en voor tewerkstelling zorgen. Ik laat het echter aan de havenbesturen over om een afweging tussen deze en andere bestemmingen te maken.

Er zijn daarnaast een aantal vragen over het verband tussen de potentiële bijkomende steenkoolcentrales, de CO₂-uitstoot, de opslag, de NO_x-uitstoot, het fijn stof en het rivierwater gesteld. Het algemene kader heb ik net geschetst. De heer Martens heeft gevraagd hoeveel bijkomende CO₂-emissie de inplanting van een dergelijke centrale in de Antwerpse haven concreet zou opleveren. Volgens ons zou het jaarlijks om een uitstoot van ongeveer 6 miljoen ton CO₂ gaan. Aangezien de totale CO₂-uitstoot in het Vlaamse Gewest jaarlijks ongeveer 74 miljoen ton bedraagt, is dit een grote hoeveelheid.

Het is evenwel noodzakelijk ook eens een ander licht op het debat te laten schijnen. We moeten alle feiten inzake het Vlaams en het Belgisch klimaatbeleid in de juiste context plaatsen. Een van de vorige sprekers heeft al naar het toewijzingsplan betreffende de CO₂-emissierechten verwezen. Op dit vlak staan we aan de vooravond van een grote hervorming. Het toewijzingsplan maakt deel uit van het Europees systeem voor verhandelbare emissierechten en omvat onder meer de te hantieren rekenregels en de totale hoeveelheid emissierechten die aan de onder het systeem vallende installaties kan worden toegewezen.

We bevinden ons momenteel in de tweede handelsperiode, die van 2008 tot 2012 loopt. Ter voorbereiding van de tweede handelsperiode heeft de Vlaamse Regering recent het Vlaams toewijzingsplan voor CO₂-emissierechten voor de periode 2008-2012 goedgekeurd. Dit toewijzingsplan is een paar dagen geleden, samen met de overige gewestelijke toewijzingsplannen, aan de Europese Commissie overgemaakt. Aangezien de geplande steenkoolcentrale pas vanaf 2014 operationeel zou worden, kunnen uit het huidige toewijzingsplan geen conclusies met betrekking tot deze centrale worden getrokken. We hypothekeren de positie van nieuwkomers helemaal niet. Het gaat hier sowieso om de volgende handelsperiode, die pas na 2012 aanvangt.

Dit is een belangrijk gegeven. Mevrouw Dua heeft daarnet naar de nieuwe ambities en streefcijfers verwezen. De richtlijn die de werking van de emissiehandel regelt, wordt met het oog op de volgende handelsperiode herzien. Die herziening heeft belangrijke gevolgen. De Europese Commissie stelt in het klimaat- en energiepakket van 23 januari 2008, waar de herziening van de richtlijn inzake de emissiehandel deel van uitmaakt, dat de toewijzing van emissierechten op Europees niveau zal worden geharmoniseerd.

Ingevolge die harmonisering zullen twee sectoren ontstaan. De ETS-sector (Emissions Trading Scheme-sector) draait mee in het circuit van de emissierechten en zal als een soort aparte lidstaat worden behandeld. De uitstoot van deze sector zal op het niveau van de Europese Commissie worden geregeld. Dit betekent dat de uitstoot van een centrale die deel van de ETS-sector uitmaakt, geen invloed heeft op het al dan niet bereiken van de doelstellingen voor de non-ETS-sectoren als transport. De bedrijven die tot de ETS-sector behoren, waaronder de nieuwe centrales, zullen vanaf 2013 op basis van een apart systeem worden behandeld. Dit heeft overigens gevolgen voor een aantal beslissingen die nog moeten worden genomen. Het is zeer waarschijnlijk dat emissierechten vanaf 2013 niet langer kosteloos aan elektriciteitscentrales zullen worden toegewezen. Dit zal geen al te grote impact op de overheidsdoelstellingen hebben. Het gaat hier immers om een Europese regeling. De Europese doelstellingen houden in dat Vlaanderen

een reductie van 15 procent moet halen. Die doelstelling geldt enkel voor de non-ETS-sectoren. De energie-intensieve bedrijven vallen hier niet onder. Dit is het kader waarbinnen we in de toekomst over de mogelijke inplanting van nieuwe centrales moeten oordelen.

Er is daarnet tevens een vraag gesteld over de mogelijkheid om CO₂ op termijn op te slaan en waar er op dit vlak theoretisch geologische mogelijkheden zijn. In theorie kan CO₂ in uitgeputte olie- of gasvelden of in zoutwaterhoudende en steenkoollagen worden opgeslagen. Om geschikt reservoirgesteente te zijn, moet het gesteente voldoende permeabel zijn. Bovendien moet de oppervlakte voldoende groot zijn. Een afdichtende laag moet de ontsnapping van CO₂ voorkomen. Het reservoirgesteente moet zich op 800 meter diepte situeren. De temperatuur en de druk moeten voldoende groot zijn om de CO₂ voldoende dichtheid en weinig mobiliteit te bieden.

In het centrum van Vlaanderen is de diepe ondergrond onvoldoende permeabel. In het zuidwesten van Vlaanderen zijn er waterhoudende lagen. Die lagen zijn evenwel niet diep genoeg gelegen. Dus de enige theoretisch mogelijke waterhoudende lagen die aan deze criteria kunnen voldoen, komen voor in het noordoosten van Vlaanderen in de provincies Antwerpen en Limburg.

Geologisch gesproken komt het gebied overeen met het Kempisch Bekken. We trachten op dit ogenblik na te gaan welke de opslagmogelijkheden zijn en proberen ze in kaart te brengen. Ook tracht men te zoeken wat de carbon capture and storage voor België zou kunnen betekenen. In 2006 is het policy support system voor carbon capture and storage opgestart. Op dit ogenblik hebben we nog geen specifieke gegevens over mogelijke opslagcapaciteit in Vlaanderen.

Er is nog een aspect belangrijk, namelijk het transport van de CO₂ naar de mogelijke opslagplaats. De technieken om CO₂ te injecteren, moeten nog op hun merites worden onderzocht. We verkeren nog in een beginfase. Voor onze buurlanden Nederland en het Verenigd Koninkrijk is er in de Noordzee een groot potentieel aan CO₂ opslagcapaciteit door de aanwezigheid van olie- en gasvelden.

Wat de emissiehandel na 2013 aangaat, worden de beslissingen door het feit dat men in een Europees circuit terecht komt, meer economisch georiënteerd. Men koopt emissierechten aan, tracht ergens iets in te planten, maar het overstijgt de grenzen van landen en regio's.

Een niet onbelangrijke vraag is de hoeveelheid uitstoot van NO_x die zo'n centrale met zich meebrengt. We hebben dat even bekeken. De NO_x-emissie van een steenkoolcentrale wordt geschat op 2,6 kiloton op jaarbasis. De emissie is berekend op basis van een

maximumconcentratie van 100 milligram per kubieke meter, genormaliseerd in de rookgassen. Mogelijk zijn er lagere waarden haalbaar met toepassing van een speciale techniek, maar dat is nog niet zeker.

In de milieubeleidovereenkomst die met de elektriciteitssector is afgesloten betreffende de vermindering van de SO₂- en NO_x-emissies afkomstig van installaties van elektriciteitsproducenten, is een NO_x-plafond opgenomen van 12,5 kiloton vanaf 2010 met als streefwaarde 11 kiloton. De doelstelling van 11 kiloton die betrekking heeft op alle elektriciteitscentrales die draaien op fossiele brandstoffen of biomassa, stemt overeen met een emissie per eenheid geproduceerde elektriciteit van circa 400 gram per megawattuur elektrisch. De geschatte NO_x-emissie van 2,6 kiloton van de steenkoolcentrale stemt overeen met circa 290 megawattuur elektrisch. Ter vergelijking: een moderne STEG-centrale kan waarden halen van 150 tot 200 gram megawattuur elektrisch. Er zit een zeer groot verschil op. Ik moet dan ook besluiten dat de NO_x-emissie van de potentieel geplande steenkoolcentrales significant is. Ze kunnen het halen van de opgelegde NO_x-doelstellingen voor Vlaanderen verder bemoeilijken. Mits bijkomende inspanningen en een garantie dat gemiddeld lagere concentraties worden gerespecteerd, zou de gemiddelde uitstoot van een steenkoolcentrale vergelijkbaar kunnen worden met een moderne STEG-centrale. In dat geval zou een steenkoolcentrale op het vlak van de NO_x-emissie wel aanvaardbaar zijn. We zijn er nog niet aan toe. Als daar een doorbraak in wordt gerealiseerd, kan dit een aanvaardbaar scenario worden.

De extra NO_x-uitstoot die deze installatie met zich meebrengt, moet niet alleen worden getoetst aan de reducties waartoe de chemiesector zich via een MBO (milieubeleidsovereenkomst) zou engageren, maar aan het geheel van de MBO's waarover op dit ogenblik met de producenten van elektriciteit, glas, ijzer en staal en met de petroleumraffinaderijen wordt onderhandeld. Op dit moment zijn de onderhandelingen met alle sectoren aan de gang. Er ligt heel wat informatie op tafel, maar door de diversiteit van de chemiesector is het daar wel het moeilijkst om over voldoende gedetailleerde informatie te beschikken. Er is een voorstel voorhanden dat de sector einde 2007 heeft overgemaakt. Op dit ogenblik wordt nog met Essentia gecommuniceerd. Men kijkt nog naar de waarden van dit alles. Het is wat NO_x betreft nog iets te vroeg om een besluit te kunnen nemen. Het is wel duidelijk dat om het NO_x-plafond te halen, er zeer ambitieuze en allicht niet kostenefficiënte maatregelen nodig zullen zijn.

Wat de fijnstofemissies betreft, verwijs ik naar het interessante debat dat we in de commissie Leefmilieu hebben gehouden eind vorige week. Voor de steenkoolcentrales heb ik nog wat toegevoegde gegevens. De geleide emissies voor fijn stof van steenkoolcentrales worden in de kennisgevingsnota geschat op 255 ton op jaarbasis,

berekend op basis van een maximumconcentratie van 10 milligram per genormaliseerde kubieke meter. Het fijn stof in de rookgassen wordt sterk gereduceerd door de installatie van een stoffiltering in combinatie met een natte SO₂-wasser. Dat brengt nog een extra stofreductie mee.

Ik maak een niet onbelangrijke vergelijking. De steenkoolcentrale van Langerlo is eveneens uitgerust met een stoffilter met natte wasser. Daar worden zeer lage stofconcentraties gehaald. Er loopt een onderzoek naar de bronnen van fijn stof in de haven van Antwerpen. Uit het onderzoek blijkt dat de plaatselijke bijdrage van de haven voornamelijk wordt bepaald door de diffuse emissies. Dat is het gevolg van de lage hoogte waarop ze worden uitgestoten. In het actieplan voor de haven van Antwerpen dat op dit ogenblik wordt voorbereid, zijn specifieke actiepunten voor diffuse emissies opgenomen. Ze kunnen ook betrekking hebben op een nieuwe steenkoolcentrale. Dat was uw specifieke vraag, mijnheer Martens. Men houdt er in de berekeningen nu al rekening mee.

De geleide emissies hebben door de hoogte waarop ze worden geëmitteerd, een kleinere plaatselijke bijdrage maar ze hebben wel een invloed op de stofproblematiek in de totaliteit. De stofemissie van een steenkoolcentrale is rekening houdende met de aard en de grootte van de centrale, aanvaardbaar aangezien ze ver beneden de huidige en de voorgestelde toekomstige grenswaarden is gesitueerd.

Wat de algemene bedenkingen betreft over de luchtkwaliteitsdoelstellingen: deze worden op dit ogenblik globaal niet gehaald. Hier ligt dus het belangrijke grensoverschrijdende aandeel mee aan de grondslag. Globaal voor Vlaanderen is slechts 30 percent van de gemeten concentraties aan Vlaamse bronnen toe te wijzen. Europese maatregelen vormen een belangrijk gegeven voor het oplossen van de problematiek. Vlaanderen ontloopt zijn verantwoordelijkheid niet. We hebben het stofplan. Dat is goedgekeurd en de maatregelen worden uitgewerkt. Op basis van de genomen maatregelen tonen simulaties aan dat we tegen 2015 de norm van PM10 allicht wel zullen halen. De nieuwe Europese richtlijn die binnenkort van kracht wordt, biedt aan de lidstaten de mogelijkheid om via een derogatieverzoek effectief uitstel te krijgen tot 2015.

Er was nog een vraag over de gevolgen voor de temperatuur van het Scheldewater. De effecten van het koelwater voor dit project moeten in een MER-studie worden nagegaan. De kennisgeving ligt op dit ogenblik ter inzage. Er is nog geen ambtelijke bespreking van de kennisgeving doorgedaan met betrekking tot het vaststellen van de MER-richtlijnen.

Op basis van het informeel overleg met de administratie blijkt dat er een koelwaterlozing met aanzienlijk

debiet nodig zal zijn. Het lozen van dat koelwater is ingedeeld in klasse 1 en zal derhalve het voorwerp moeten uitmaken van een vergunningsprocedure waarin de verenigbaarheid van de lozing met de milieukwaliteitsdoelstellingen van het ontvangende oppervlaktewater wordt geëvalueerd.

Gezien de stand van zaken van het dossier is het vandaag enigszins voorbarig om nu al uitspraken te doen over de gevolgen op de temperatuur van het Scheldewater. Op basis van het geschatte debiet zou de koelwaterlozing de tweede grootste lozing in het Vlaamse Gewest worden, na die van de centrale in Doel. Derhalve zal met de nodige aandacht en vooreerst in het MER-dossier worden onderzocht wat de milieueffecten zullen zijn. Wel is het zo dat volgens de huidige inzichten en steunend op metingen van de afgelopen decennia in de Beneden-Schelde de gevolgen van een thermische lozing door een steenkolen centrale beperkt kunnen blijven.

Ten overstaan van de vloed- en ebdebieten van het getijdenregime en door de grote spreiding van de thermische belasting blijft het debiet van het te lozen koelwater relatief klein. We moeten wel goed zorgen voor een zeer goede hydraulische uitstroom van de lozing, zodat er geen hinderlijke tegenovergestelde of dwarslopende stromingen ontstaan.

Ik vat samen. Er is verder onderzoek nodig over de wenselijkheid en het nut van de inplanting van dergelijke steenkolen centrale; dat is zeker. Ik heb een aantal knelpunten opgesomd. Naast het feit dat er vergunningen nodig zijn, is het belangrijkste wel dat de NO_x-uitstoot moet worden beheerst. Dat moet zeer goed worden onderzocht. De grote uitgangspunten van het Vlaamse Gewest inzake bevoorradingszekerheid, diversificatie en vermindering van de afhankelijkheid gebieden ons om nu al de inplanting van dergelijke centrales van de hand te wijzen en als een voorbarige beslissing af te doen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Er is hier gebleken dat er zeker geen redenen waren om dit debat uit deze commissie te weren. Integendeel, want er zijn hier zeer pertinente vragen gesteld. Er zijn ingewikkelde antwoorden gegeven, want ik heb het gevoel dat zelfs met dit debat de discussie nog niet is afgerond. We zullen daar nog op moeten terugkomen.

Ik wil nog even repliceren op wat de minister zei. Een: wat betreft nieuwe aankondigingen lijkt het me verkeerd te gaan polsen bij de provinciale milieuvergunningcommissies, want zij spelen slechts helemaal op het einde van de besluitvormingsprocedure een rol. Het zou nuttiger zijn eens na te gaan wie op uw kabinet al is komen lobbyen om te weten te komen welke initiatieven er op de markt ontstaan. Ik denk dan onder meer aan het project van SPE in Visé, van Essent in Seneffe, van

Delta in Antwerpen, van Nuon op verschillende plaatsen. Wat die laatste betreft, ga ik niet meer zeggen om de geheimhouding niet te schenden.

In elk geval toont dit aan dat we de keuze hebben. De meeste van die projecten zijn moderne aardgasgestookte centrales. En dan heb ik het nog niet over centrales op warmtekrachtkoppeling en projecten over hernieuwbare energie die als paddenstoelen uit de grond schieten. We moeten dus niet bevreesd zijn dat we de sluiting van de verouderde steenkolen centrales niet zouden kunnen opvangen met performante nieuwe centrales. We worden niet gedwongen om te kiezen voor nieuwe steenkolen centrales.

Twee: u zegt dat we de bevoorradingszekerheid moeten waarborgen en niet alle eieren in dezelfde mand leggen en onze bronnen diversifiëren. Ik ben van mening dat we ook inzake gas een diversificatie van de herkomstgebieden kunnen realiseren. Er is gelukkig de Europese hub van het LNG-netwerk, die bij ons in Zeebrugge staat. We kunnen van overal ter wereld vloeibaar aardgas naar die hub vervoeren: van Qatar, Algerije of Iran. Dergelijke spreiding lijkt me goed, maar het doembeeld dat Poetin de kraan zal dichtdraaien en onze centrales zonder aardgas zullen vallen, is te negatief.

Drie: een diversificatie van bronnen moet op Europees vlak worden bekeken. Mevrouw Moerman heeft gelijk als ze stelt dat we dat op dat niveau moeten aanpakken. Er is een Europese markt in de maak. Er moet wel nog werk worden geleverd op het vlak van interconnectiviteit. De verbinding van ons hoogspanningsnet met dat van het Verenigd Koninkrijk zal moeten gebeuren met een hoogspanningslijn over de bodem van de Noordzee. Nu al blijkt uit de cijfers van Elia dat in 58 percent van de gevallen de groothandelsprijs in ons land dezelfde is van deze in Frankrijk en Nederland. In 28 percent van de gevallen is de prijs in Frankrijk en ons land identiek. In meer dan 80 percent van de gevallen zijn de prijzen echt geconvergeerd.

We kunnen eigenlijk besluiten dat er in de Benelux en Frankrijk samen één prijs bestaat. Die convergentie van groothandelsprijzen zal uiteraard nog groeien naarmate de interconnectiviteit toeneemt. Dat betekent dat het eigenlijk niet veel uitmaakt welke brandstofmix men in zijn regio heeft. In Frankrijk zijn er amper aardgasgestookte centrales en in Nederland is er amper kernenergie, maar toch liggen de prijzen in die landen in de meeste gevallen dicht bijeen en groeien ze nog naar mekaar toe, want er komt meer en meer een eengemaakte markt. Als er een diversificatie van de stroombronnen moet komen, dan moet dat dus op Europees niveau gebeuren.

En als er dan toch voorstanders zijn van 'schone' steenkoolcentrales, dan zijn er andere landen die daarvoor

beter geschikt zijn, zoals Nederland en Duistland. Want die landen liggen kort bij leeglopende aardgas- en aardolievelden die kunnen dienen als opslagruimten voor CO₂. Ik ben daar geen voorstander van, maar in elk geval is het zo dat die landen een comparatief voordeel hebben voor de ontwikkeling van schone steenkooltechnologie op het moment dat dit commercieel interessant wordt.

Wat CO₂ betreft, heeft de minister gelijk: in het nieuwe voorstel van de Europese Commissie over de hervorming van het emissiehandelsstelsel zal de CO₂-uitstoot van elektriciteitscentrales apart, op een Europees niveau, worden bekeken. Dat betekent dat dit geen invloed zal hebben op de resterende CO₂-ruimte die we als lidstaten zullen opgelegd krijgen. Ik heb mijn vraag opgesteld nog voor de Europese Commissie dat voorstel heeft geformuleerd en kon er nog geen rekening mee houden.

Dit gezegd zijnde moeten we de CO₂-problemen van de steenkoolcentrales niet wegwuiven. In de kennisgevingsprocedures staat terecht dat die steenkoolcentrales nog altijd meer dan het dubbele aan CO₂ uitstoten dan performante gascentrales. Als Europese beleidsmakers hebben we dan ook de verantwoordelijkheid om moderne steenkoolcentrales, als ze tenminste beschikbaar zijn, te vestigen op locaties in de nabijheid van mogelijke opslagplaatsen van CO₂. Ik heb begrepen van de minister dat dit niet bij ons is, tenzij we opslagmogelijkheden zouden zoeken in het Kempens bekken, maar dat is verwijderd van Antwerpen en Gent, en ook veel verder verwijderd dan Rotterdam is verwijderd van de leeglopende aardgasvelden in de Noordzee. Als er opslagruimte beschikbaar komt in het Kempens Bekken, zal die mijns inziens aangewend worden voor aardgasopslag, wat commercieel veel interessanter is dan CO₂-opslag.

U stelt dat we ons van de CO₂ niets meer hoeven aan te trekken, maar we zitten wel degelijk met het probleem van de stikstofuitstoot. U geeft zelf toe dat de stikstofuitstoot van de moderne steenkoolcentrales significant hoger is dan die van performante aardgascentrales en dat dit het halen van onze Europese doelstellingen kan bemoeilijken.

Het is inderdaad belangrijk dat we daar oog voor hebben. We leven immers in het meest verstedelijkte gebied van Europa en hebben in de Antwerpse havenregio nu al de tweede grootste concentratie aan chemische bedrijven ter wereld. De marginale reductiekosten voor een ton bijkomende NO_x zijn bij ons bovendien de hoogste van heel Europa. Daarom meen ik dat, voor dat type centrales, andere regio's en lidstaten een streepje voor hebben. Ook op dat vlak hebben we dus een comparatief nadeel om dergelijke centrales in Vlaanderen in te planten.

U sluit niet uit dat de moderne steenkoolcentrales hun prestaties nog gaan verbeteren op het vlak van de andere pollutanten en dat ook de extra uitstoot van stikstofoxide

kan worden teruggedrongen, in die mate dat ze even performant zullen worden als de gascentrales. Ik stel echter vast dat het project dat vandaag door de verschillende spelers wordt voorgesteld, daar vooralsnog niet aan beantwoordt. Die moderne steenkoolcentrales leiden tot een significant hogere uitstoot van stikstofoxide, wat het halen van onze Europese doelstellingen bemoeilijkt.

Ook moderne rookgasreinigingstechnieken, die de uitstoot verder naar beneden kunnen halen, werken negatief in op het energierendement. We hebben dat ook bij de verbrandingsovens vastgesteld. Toen we die gingen uitrusten met een katalysator voor het verder terugdringen van de stikstofoxide-uitstoot, ging dat gepaard met een serieuze daling van het energetische rendement. De rookgassen die over zo'n katalysator worden gestuurd, moeten immers eerst afgekoeld worden. Dat werkt dus nog eens negatief in op het rendement van die centrales, dat al merkbaar lager ligt dan het rendement van aardgascentrales. Om die redenen zie ik in de huidige omstandigheden in Vlaanderen geen ruimte voor dergelijke centrales.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, collega's, dit is mijns inziens een noodzakelijk debat. Ik ben blij dat we het hebben kunnen voeren, ook al heeft het heel wat voeten in de aarde gehad. Dit debat is in elk geval nog niet afgesloten.

Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord, al hebt u mij absoluut niet gerustgesteld. Ik ben integendeel nog ongeruster geworden. We staan vandaag immers op een scharniermoment. We moeten cruciale keuzes maken inzake onze energievoorziening. En nu maakt u een serieuze opening voor de bouw van een steenkoolcentrale. U koppelt daar weliswaar voorwaarden aan, maar ik meen dat u als minister meer de nadruk moet leggen op de nadelen die verbonden zijn aan een steenkoolcentrale.

U stelt dat er inspanningen nodig zijn om de CO₂-uitstoot van steenkoolcentrales te verminderen. We hebben kennis kunnen nemen van de nieuwe initiatieven. Er wordt gezegd dat men al zeer ver gaat, maar toch blijft de energie-efficiëntie onder de 50 procent. Bovendien laat men nu uitschijnen dat men niet veel verder meer kan gaan. Ik heb dan ook het gevoel dat dit een straatje zonder einde is.

De initiatiefnemers schermen graag met het gegeven van de CO₂-opslag. Befaamde geologen zeggen echter dat dit momenteel geen realistische optie is voor ons land en voor de hele westerse wereld. We moeten ons dus ook niet de illusie maken dat dat ooit wel het geval zal zijn. Dat kan om economische redenen zijn, maar

ook om veiligheidsredenen. De geologen zijn in elk geval duidelijk: de CO₂-opslag zal niet lukken.

U hebt ook gezegd dat de havens nu concreet moeten beslissen wat ze gaan doen. Deze dossiers komen echter sowieso nog eens op uw bord terecht. U zult de vergunningen moeten geven. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

In Antwerpen is dat alvast niet het geval. Een concessie zal bovendien pas gegeven worden op voorwaarde dat er een milieuvergunning is. Gezien de situatie vermoed ik dat het uiteindelijk bij u terecht zal komen, want er zal zeker in beroep worden gegaan. U kunt nu dus niet zomaar stellen dat het aan de havens is om te beslissen. Als we daar op het terrein een vraag over stellen, stuurt men ons door naar u. Nu stel ik de vraag aan u, en u verwijst op uw beurt naar de havens. Men mag de bal niet naar elkaar doorspelen, daarvoor is de problematiek te belangrijk. We moeten allemaal samen bekijken wat strategisch de beste opties zijn voor de toekomst.

Europa speelt hierin een cruciale rol. Mevrouw Moerman stelt terecht dat er een Europees energiebeleid zou moeten komen. De nieuwe Europese regeling voor de non-ETS-systems ontslaat u echter niet van de verantwoordelijkheid om een keuze te maken. Er zal hoe dan ook een concrete stap moeten worden gezet. We moeten een zeer belangrijke CO₂-reductie realiseren, en elk land zal sowieso een impact hebben op de totale hoeveelheid CO₂ die in de lucht wordt gebracht.

Aan de ene kant heb je de doelstellingen die gelden voor de elementen uit het 'trade system', maar daarnaast heb je nog andere systemen. Men mag niet doen alsof die niet bestaan. Ook in die andere systemen zal men er moeten voor zorgen dat we tot een globale reductie komen.

Iedereen is voorstander van een gezonde mix van energiebronnen. Maar misschien moeten we wat meer nadruk leggen op dat gezonde, en kiezen voor gezonde energiebronnen en energie die veel minder negatieve effecten heeft bij de opwekking. NO_x en fijn stof zijn immers zaken die je niet zomaar naast je kunt neerleggen. In Gent en Antwerpen is het fijnstofgehalte zodanig hoog dat het schadelijk is voor de gezondheid van de mensen. Als daar nog een steenkoolcentrale bijkomt, krijg je een niet te overschatten impact.

Mevrouw de minister, de initiatiefnemers zijn op uw kabinet langs geweest. Welke boodschap hebt u hun meegegeven? Zij hebben wellicht weinig zin om twee jaar op uw antwoord te wachten. Wat hebt u hun gezegd toen ze op uw kabinet zijn geweest om hun voorstellen te bespreken? Als parlementsleden mogen wij u vragen welke boodschap u hebt gegeven aan een aantal belangrijke initiatiefnemers. Dan gaat het niet alleen over E.ON, maar ook over diegenen die in Gent een initiatief

hebben genomen. Wat was uw boodschap aan die mensen, die eigenlijk wachten om hun vergunning in te dienen tot ze groen licht krijgen van u?

De voorzitter: Mevrouw Dua, ik wil u erop wijzen dat u de minister niet mag vragen welke beslissing ze zal nemen. Ze is immers verwickeld in een juridische procedure.

Mevrouw Vera Dua: Ik vraag haar wat ze heeft gezegd aan de initiatiefnemers.

De voorzitter: Aha. U gaat het colloque singulier nu ook al doorbreken. *(Gelach)*

U vraagt eigenlijk dat er georganiseerd wordt gelekt.

Mevrouw Vera Dua: Open en bloot.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de voorzitter, u hebt nog steeds iets goed te maken bij minister Crevits. Dat weet u toch nog.

De voorzitter: Dat is uw conclusie, maar niet de mijne.

De heer Bart Martens: Ik wil even terugkomen op dat laatste punt. De mensen van E.ON stellen dat hun project positief zou zijn onthaald door de Vlaamse Regering. Als dat bericht klopt, zou u zich al wel hebben uitgesproken over dat project, mevrouw de minister. Ik wil niet interfereren met de beslissing die u moet nemen in een beroep, maar op die vraag van mij hebt u niet geantwoord. Klopt het dat u toezeggingen hebt gedaan aan E.ON, of moeten we dat krantenbericht negeren?

De voorzitter: Nog sterker, de inbreuk op de privacy.

Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Mevrouw de minister, ik ben blij dat u een duidelijk en ook vrij gedetailleerd antwoord hebt gegeven, waarin u alle elementen toelicht die een beslissing beïnvloeden in het kader van een energietotaalbeleid. U hebt eveneens duidelijk aangegeven waar de kritieke punten zitten. Als ik uw opsomming even overloop, gaat het dan vooral over de NO_x-emissies, als ik het zo kan samenvatten. Ik heb inderdaad gezegd dat er een EU-energiemarkt moet komen. Momenteel is die er niet. Er zijn verschillende submarkten, met een nog steeds te beperkte interconnectiviteit. Ik wil waarschuwen voor een bepaalde vooringenomenheid met betrekking tot diverse opwekingsbronnen van elektriciteit.

Mijnheer Martens, we moeten eerlijk zijn. Als er een Europese energiemarkt komt, en we gaan, omdat we geen 'vuile' steenkoolcentrales in Vlaanderen willen, nucleair opgewekte elektriciteit van een paar kilometer

over de Franse grens importeren, dan draaien we onszelf een rad voor de ogen. Het is aan de bedrijven om te beoordelen, in functie van de kostprijs en de mogelijkheden – en de beide zullen wel verbonden zijn met elkaar – waar ze aan CO₂-opslag of -recyclage gaan doen. Ik wil er echter ook op wijzen dat Antwerpen een zeer grote cluster van chemische en petrochemische bedrijven heeft, die energie nodig hebben. Dat is nu eenmaal historisch zo gegroeid, maar die bedrijven zijn er. Die zijn een levensader bij ons. Sommigen hebben in het verleden pogingen gedaan om investeringen in de chemiecluster in Antwerpen te verwezenlijken. Die investeringen zijn ook gedaan en verzekeren de leefbaarheid voor de komende jaren. Indien de energiekosten voor die bedrijven in de nabije toekomst en op middellange termijn te hoog oplopen, dan komt de leefbaarheid van die sector op termijn ook weer in het gedrang.

Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. We hebben dit debat nog niet afgesloten. Ik wil waarschuwen voor pingpongspelletjes in dit dossier. De havenbedrijven zeggen af te wachten wat de Vlaamse Regering beslist. Op een bepaald ogenblik zullen we allemaal in onze eigen hoedanigheid onze verantwoordelijkheid moeten nemen. Dan zullen we geen pingpong kunnen spelen met elkaar.

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mevrouw de minister, het spijt me dat ik nog even het woord neem, maar ik blijf een beetje op mijn honger wat mijn bijkomende vragen betreft.

Minister Hilde Crevits: U kunt niet van me verwachten dat ik nu kan zeggen hoe lang dit nog zal duren, of ze niet vroeger zullen stoppen en of er al aanvragen zijn ingediend. Het spijt me, ik heb die informatie niet bij me. Als u die schriftelijk wilt, zult u die krijgen.

De heer Hans Schoofs: Daar heb ik ook geen probleem mee. Het lijkt me toch belangrijk dat u weet hebt van vervroegde sluitingen, willen we een zicht krijgen op het al dan niet halen van emissienormen, op vrijkomende ruimte voor emissies. Dan moet u uw politiek daar toch op kunnen afstemmen. Ik zal niet nalaten deze vragen nog eens duidelijk via een schriftelijke vraag te stellen.

Ik hoor u zeggen dat de geologische opslagmogelijkheid van het Kempisch Bekken technisch onderzocht is. Ik veronderstel dat u louter stelt dat dit momenteel technisch mogelijk is. Ik neem aan dat u momenteel niet hebt gekozen om dat daadwerkelijk te organiseren.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

De heer Joris Vandenbroucke: Mevrouw de minister, u hebt vier belangrijke toetsstenen naar voren geschoven waaraan de toekomstige energieproductie moet voldoen.

De vierde toetssteen is natuurlijk het aansluiten bij onze doelstelling om broeikasgasemissies te reduceren.

Ik hoop dat de minister of de Vlaamse Regering geen beslissing inzake het al dan niet vervullen van de vierde voorwaarde zal nemen op basis van wat E.ON of andere producenten beweren dat ze tegen de voltooiing van de bouw van een centrale zullen realiseren. De beslissing moet op de technische mogelijkheden op het ogenblik van de aanvraag worden gebaseerd.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Ik zou even op de woorden van de heer Penris willen reageren. Hij heeft verklaard dat het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen positief tegenover het voorstel staat. De heer Martens en ikzelf hebben al aangestipt dat de houding ten aanzien van een steenkolen centrale veeleer kritisch is. De heer Penris heeft tevens naar de politieke eensgezindheid in Antwerpen en in Gent verwezen. Dit klopt niet. De Antwerpse sp.a staat zeer kritisch tegenover de inplanting van een steenkool centrale. De Gentse sp.a is enthousiast. Er is geen sprake van politieke eensgezindheid.

Indien sommige aanwezigen zich vroeger wat actiever hadden opgesteld, zouden we deze discussie nu misschien niet moeten voeren. De problematiek van de al dan niet hernieuwbare energiebronnen is eigenlijk een federale aangelegenheid. We moeten beseffen dat Vlaanderen slechts gedeeltelijk bevoegd is.

Er ontbreekt overigens nog een element in het debat dat we tot nu toe hebben gevoerd. We menen blijkbaar dat we vrij een energiebron kunnen kiezen. We moeten die stroom echter ook op het net krijgen. Ik denk hierbij onder meer aan de hoogspanningsmasten, aan de leidingen en aan het netbeheer. Elia moet hiervoor investeren en moet de kans krijgen het beleid te volgen. Dit is ook van belang.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijn antwoord heeft mevrouw Dua ongerust gemaakt. Ik vermoedde dat ze tevreden zou zijn, maar dat bleek ijdele hoop. Ik heb nochtans een duidelijk kader met vier toetsstenen geschapen. Elk project van producenten die zich hier willen vestigen, moet aan die voorwaarden voldoen.

Ik heb de deur niet gesloten. Dat zou ook eigenaardig zijn. We kennen de uitdagingen en we weten binnen welk kader we moeten werken. Alle zaken die binnen dit kader passen, moeten we kunnen verwelkomen. De duurzaamheidsvoorwaarde is het moeilijkst te vervullen. Dit moet steeds zorgvuldig worden afgewogen.

Er loopt momenteel een milieueffectenrapport dat ons veel kan bijbrengen. Ik wil echter geen uitspraken over

concrete dossiers doen. Aangezien ik in de toekomst misschien als beroepsinstantie een oordeel over deze dossiers moet vellen, lijkt dit me wat te ver gaan.

Er is me tevens gevraagd wie ik allemaal over de vloer heb gehad. Op dit vlak kan ik zeer duidelijk zijn. Ik heb kennismakingsgesprekken met alle spelers op de markt gevoerd. Ik kan ze allemaal opsommen. We hebben hierbij niets gegeten of gedronken. Ik ben bijzonder sober geweest. Ik heb tijdens elk gesprek de vier bezorgdheden geschetst. Ik heb consequent gemeld dat ik me aan dit kader wil houden.

Daarom is naar de mogelijkheid van CO₂-opslag verwezen. Ik heb gisteren mijn eerste Europese ministerraad

bijgewoond. Tijdens deze lange vergadering, die overigens een aangename ervaring was, zijn bijkomende vragen over de omgang met CO₂-opslag, over de randvoorwaarden, over de veiligheid en over het transport gesteld. Deze vragen moeten in de loop van de komende periode worden beantwoord. We moeten een aantal belangrijke beslissingen nemen.

Ik ben ervan overtuigd dat dit debat nog een vervolg zal kennen. Ik heb vandaag geprobeerd het kader te schetsen dat we moeten hanteren om dergelijke dossiers te behandelen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.